

Asiakaslähtöiset SOTE-palvelut

Vesannon perusturvan palvelurakennemuutos
Työryhmä 10.2.2020
Nilakan kotiutuskoordinaattori Jaana Kivilinna-Minkkinen

Sosiaali- ja terveydenhuollon rakennemuutos

TAVOITTEET (STM 2019)

- vähentää hyvinvointi- ja terveyseroja
- parantaa palvelujen yhdenvertaisuutta
- hillitä kustannusten kasvua

Sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistus

Kuntien on varauduttava palvelurakenteen muutokseen varmistamalla **monipuolisten, riittävien, laadukkaiden ja turvallisten palvelujen saatavuus** (Valvira 7/2014).

Rakenneuudistuksen onnistuminen **edellyttää palvelujen sisällöllistä uudistamista** (Laatusuositus 2017-2019).

15.4.2021

3

Suomen perustuslaki 731/1999

Perusoikeudet ja yhdenvertaisuus

- perusoikeuksien, ihmisarvon ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen
- Julkisen vallan on turvattava jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut.
- Erityisesti on turvattava kaikkein heikompien asema.

15.4.2021

4

Sosiaali- ja terveydenhuollon laatu

Potilaalla on oikeus **laadultaan hyvään** terveyden ja sairaanhoitoon. (Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992, 2 Luku 3 §)

Asiakkaalla on oikeus saada sosiaalihuollon toteuttajalta **laadultaan hyvää** sosiaalihuoltoa ja hyvää kohtelua **ilman syrjintää**. (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000 2 Luku, 4 §)

15.4.2021

5

Hyvä sosiaali- ja terveydenhuollon laatu

<https://thl.fi/fi/web/sote-uudistus/palvelujen-tuottaminen/laatu> 26.9.2019

- asiakas saa tarpeensa mukaista palvelua oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa
- parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon tai näyttöön perustuvaa palvelua, joka tuottaa hyvinvointia
- hyvä toiminta asetettujen vaatimusten ja odotusten mukaisesti taloudellisten voimavarojen puitteissa

15.4.2021

6

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista 980/2012 Luku 3 14 §

Kunnan on toteutettava iäkkään henkilön pitkäaikainen hoito ja huolenpito **ensisijaisesti hänen yksityiskotiinsa tai muuhun kodinomaiseen asuinpaikkaansa** järjestettävillä **sosiaali- ja terveystalvuluilla**, jotka sovitetaan **sisällöltään ja määrältään vastaamaan** iäkkään henkilön **kulloisiakin palveluntarpeita**.

...toteutettava niin, että iäkäs henkilö **voi kokea elämänsä turvalliseksi**, merkitykselliseksi ja arvokkaaksi ja hän voi ylläpitää sosiaalista vuorovaikutusta sekä osallistua mielekkääseen, hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä edistävään ja ylläpitävään toimintaan.

15.4.2021

7

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista 980/2012 Luku 3 14 §

iäkkäille avio- ja avopuolisoille on järjestettävä mahdollisuus asua yhdessä.

Kunnan on **turvattava iäkkään henkilön pitkäaikaisen hoitojärjestelyn pysyvyys**, jollei järjestelyä ole aiheellista muuttaa iäkkään henkilön toivomuksen tai hänen palvelutarpeidensa muutoksen johdosta tai muusta erityisen painavasta ja perustellusta syystä.

15.4.2021

8

LAATUSUOSITUS hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2017-2019

- tarkoituksena tukea vanhuspalvelulain toimeenpanoa
- tavoitteena turvata mahdollisimman terve ja toimintakykyinen ikääntyminen koko ikääntyvälle väestölle ja **vaikuttavat palvelut niitä tarvitseville iäkkäille henkilöille**
- osa suosituksista kohdistuu väestö- ja osa yksilötasolle

15.4.2021

9

Laatusuosituksen keskeiset sisällöt

1. Turvataan yhdessä mahdollisimman toimintakykyistä ikääntymistä
2. Asiakas- ja palveluohjaus keskiöön
3. Laadulla on tekijänsä
4. Ikäystävällinen palvelujen rakenne
5. Teknologiasta kaikki irti

15.4.2021

10

2. Asiakas- ja palveluohjaus keskiöön, SUOSITUS 2.

- asiakkaalla on yksi yhteinen hoito-, palvelu- ja/tai kuntoutussuunnitelma, joka laaditaan yhdessä asiakkaan, hänen läheistensä ja palveluun osallistuvien palveluntuottajien kanssa
- palvelutarpeen arviointi, yhtenäiset ja vertailukelpoiset arviointivälineet
- palvelupäätösten tekeminen käyttäen yhtenäisiä asiakkaiden palvelutarpeeseen perustuvia kriteereitä
- asiakkaiden osallisuuden ja valintojen tukemisen turvaaminen

15.4.2021

11

3. Laadulla on tekijänsä

SUOSITUS 1

Henkilöstön määrää ja osaamista arvioidaan ja kohdennetaan asiakasrakenteen mukaan joustavasti...

SUOSITUS 3

Koti- ja tehostetun palveluasumisen toimintayksikköjen henkilöstön välitöntä asiakasaikaa ja -työtä lisätään toimintatapoja uudistamalla.

15.4.2021

12

4. Ikäystävällinen palvelujen rakenne

SUOSITUS 1

Erityisesti kehitetään

- mahdollisimman tervettä ja toimintakykyistä ikääntymistä turvaavia toimia ja palveluja
- omais- ja perhehoitoa
- kuntoutusta
- kotiutuspalveluita
- kotihoidon määrää ja sisältöä
- kotiin annettavien palvelujen palveluvalikkoa niin, että käytettävissä on kotiin annettavia kuntoutuspalveluja, lääkärikonsultaatiota, kotisairaalan palveluja sekä ensihoidon kotiin annettavia päivystyspalveluja

15.4.2021

13

4. Ikäystävällinen palvelujen rakenne

SUOSITUS 1

- asumisen vaihtoehtoja ja ennakointia ja varautumista osana neuvonta- ja ohjauspalveluja

SUOSITUS 2

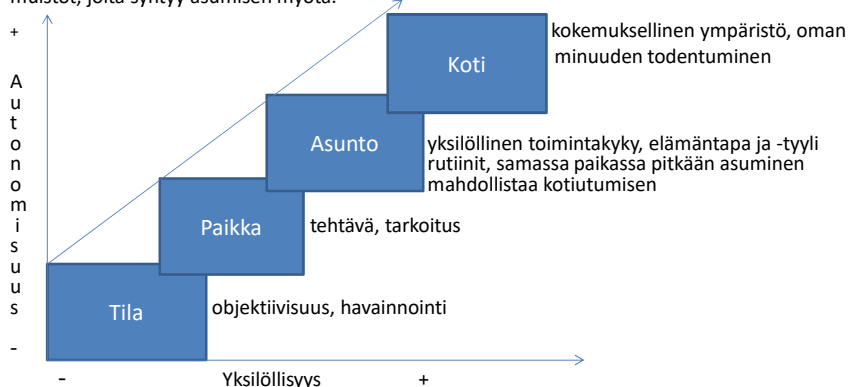
- esteettömyys, normaalius, tavallinen asuntokanta
- asumisen ja palvelujen toimiva yhteensovittaminen

15.4.2021

14

Kotikokemus (Mukaillen Pikkarainen Aila, 2014)

Kotikokemus on yksilöllinen, ja sen syntyminen vaikuttavat henkilökohtaiset kokemukset ja muistot, joita syntyy asumisen myötä.

KYS
Kysteri

Koti (Pikkarainen Aila, 2010)

- minuuden jatke, jossa toiminnan kautta rakennetaan omaa persoonaa ja tapaa elää
- hallittavissa ja ennakoitavissa oleva tuttu paikka, jossa voidaan kokea parhaimmillaan turvaa ja suojaa alati muuttuvaa maailmaa vastaan
- siellä tavataan itselle tärkeitä ihmisiä tai voidaan olla omassa rauhassa

Koti (Pikkarainen Aila, 2010)

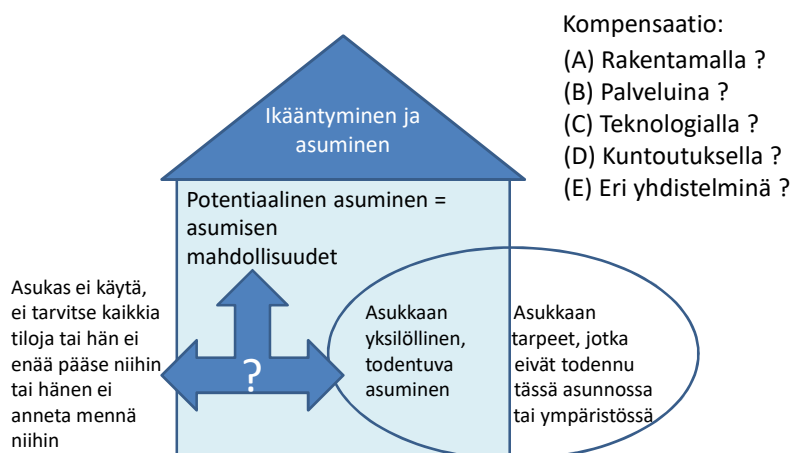
- arki sujuu omassa tahdissa ja arjen askareet seuraavat toisiaan tutussa järjestyksessä
- toisaalta arjen rutiineja voidaan rikkoa mielin määrin omien mieltymysten mukaan
- yksilöllisyys ja itsemääräämisoikeus ovat omassa kodissa parhaimmillaan, ellei esim. perhetilanne, omat uskomukset tai pelot, passivoivat palvelut tai fyysiset esteet aseta niille asukkaan kannalta rajoja

15.4.2021

17

Ikääntyminen ja asuminen (Mukaiillen

Jyrkämä 2007 / Pikkarainen 2007 ; Pikkarainen Aila, 2014)

Laadukkaat asiakaslähtöiset SOTE -palvelut TAVOITTEET

- **Asiakaslähtöisyys, portaattomuus, saumattomuus, joustavuus**
- **Terveyden edistäminen, ennalta ehkäisy, ennakointi, varhainen puuttuminen**
- **Yhden luukun periaate (palvelut keskitetyksi)**
- **Monialainen moniammatillinen kuntoutustiimi (arviointi-, suunnittelu- ja toteutuspalvelut kotiin)**
Tehostetut arvioivat kotikuntoutusjaksot!
Asiakaslähtöinen moniammatillinen hoito- ja kuntoutussuunnitelma
- **Tavoitteena omassa arjessa selviytyminen!**

15.4.2021

19

Integroitu palvelukokonaisuus   Tavoitteena portaattomuus, saumattomuus, joustavuus
Hyvinvointikeskus (-asema) = nykyinen terveysasema   toiminnan ohjaus, keskitetyt palvelut, muuta?
 Terveyden edistäminen, ennalta ehkäisy, ennakointi, varhainen puuttuminen
 Yhdenluukun periaate, palvelunohjaus
 sosiaalihuollon palvelut   Monialainen, -ammattilinen työryhmä kokoontuu
 terveydenhuollon palvelut   joka aamu lyhyeen palaveriin
 Monialainen, -ammattilinen (gerontologinen)kuntoutus
 tavoitteena omassa arjessa selviytyminen
 arviointi-, suunnittelu- ja toteutuspalvelut tuotetaan kotiin
 muutama kuntoutuspaikka vuodeosastolla erityistilanteita varten

Ikäystävällinen asuinalue / palvelualue	Ympäristösuunnittelu
Tavoitteena	portaattomuus
	palvelut tuotetaan sinne, missä palvelua tarvitaan
	arjessa selviytymisen tukeminen
	selviytymisen, toimintakyvyn arviointi siellä, missä tarve on eli kotona
	kuntoutus ja tukitoimet siellä, missä täytyy selviytyä
	Palvelut ensisijaisesti kotikotiin niin kauan kuin mahdollista !!!!
	Kotikotoa muutetaan vanhusten palveluasumiseen
	Tämän jälkeen ei enää yhtään muuttoa !!!!!
	Kotikokemuksen syntyminen vie aikaa !!!!!
	Palveluja tuotetaan/lisätään tarpeen mukaisesti, jolloin sama
	asunto on nykyisten kriteerien mukaan palveluasumista
	ja välillä tehostettua palveluasumista
	Muistisairaille sama toimintamalli, mutta hyvissä ajoin ennakoiden muutto
	muistisairaiden yksikköön, jossa tehostettu valvonta on mahdollista

Jaana Kiviniina-Minkinen 6/2016